

Groene Zienswijze op de Conceptnota Schinkelkwartier

De buurtorganisaties van Slotervaart-Zuid, HVO-Querido, Huis van de Wijk het Anker, Sierpleingroep, Pondok en de Kaskantine bieden u deze zienswijze aan op de conceptnota Schinkelkwartier.

De levenskwaliteit direct ten noorden van het Schinkelkwartier en de natuur die zich heeft ontwikkeld in deze zone, kunnen door de nieuwe plannen negatief worden beïnvloed. Tegelijkertijd zien we ook kansen die met onze betrokkenheid mogelijk beter aan kunnen pakken. Het gevaar van het inbreidingsmodel waarvoor is gekozen is dat de druk op de bestaande voorzieningen in Slotervaart-Zuid toeneemt en het de uitwijkmogelijkheden naar rustige stukjes stad vermindert. Daarom moeten met zijn allen onze uiterste best doen om dat effect te voorkomen en te verzachten.

Hiervoor is al in het plan een goede richting ingeslagen: meer functionaliteiten op hetzelfde stukje grond, en de verschillende functies spreiden op verschillende tijden op de dag of in de week. Om deze oplossingen maximaal uit te buiten is in de planontwikkeling de directe betrokkenheid nodig van de huidige en toekomstige bewoners en bedrijven. Zij kunnen oplossingen aandragen en mogelijk ook exploiteren. De organisaties in dit platform geven stem aan een groeiende groep mensen die zich in willen zetten voor hun leefomgeving. De bewonersgroep Sierplein is actief met omgevingskwaliteit bezig is en wordt ook gesteund door de Gemeente in de vaststelling van de Omgevingsvisie. Een andere groep bewoners is begonnen met de campagne "Groen in de Buurt", gefaciliteerd door de Kaskantine. Dit behelst het inventariseren van groene gebieden om te kijken of en hoe de waarde ervan voor de buurt verhoogd kan worden. Huis te Vraag, de Spijeltuin, het Hof van Acta en de GreenTribe zijn rustige ecologische stukjes groen in het projectgebied, groene pareltjes, waar mens en natuur van profiteren en die de drukke stad nodig heeft, in grote mate gerealiseerd door vrijwillige inzet van bewoners.

A. Verbinding met bestaande woonwijken en de groennorm

Het Schinkelkwartier is een rafelrand voor de wijken van Hoofddorpplein, Delflandplein, Staalmanplein en Sierplein. De bewoners die een frisse neus willen halen kunnen hier van groen en natuur genieten, bijvoorbeeld door de route naar de Oeverlanden, de Riekerhaven en de Sloterweg en het Christoffel Plantijnpad. Deze routes en gebieden worden in de groennorm van het Schinkelkwartier opgenomen. De bewoners van de oude wijken moeten dit groen in de toekomst delen met de duizenden nieuwe gebruikers van het te ontwikkelen gebied, waardoor hun groen dus ernstig wordt verminderd. Als Slotervaart-Zuid als nieuwe wijk zou worden gebouwd, zou de groennorm hiermee niet gehaald worden, mede omdat bijvoorbeeld Riekerhaven oorspronkelijk bij deze wijken hoorde. Tegelijkertijd zijn er weinig andere uitwijkmogelijkheden. De routes naar parken en groene gebieden naar het noorden

(Sloterpark, Rembrandtpark) zijn aanzienlijk langer en drukker. Op deze manier verliest de groennorm als instrument zijn waarde. Worden nu de bewoners van de Delflandpleinbuurt als gebruikers van het nieuwe Riekerpark bij de groennorm van Schinkelkwartier opgeteld? Het is wenselijk dat zij van het nieuwe park gebruik maken, en blijven gebruik maken van de Oeverlanden. Maar er wordt in de conceptnota geen aandacht besteed aan het aantrekkelijk maken van de noord-zuid routes vanuit de oude wijken van Nieuw-West om het gebied toegankelijk te houden of maken.

A.1. Wij pleiten daarom voor minstens twee doorlopende noord-zuid fiets- en looppaden, met veel flankerend groen, bijvoorbeeld door de Overschiestraat, Maassluisstraat, langs de spoordijk of langs de Johan Huizingalaan, met gunstige oversteekcondities bij de Vlaardingenlaan en Heemstedestraat.

A.2. Ook pleiten we ervoor, aangezien de totale oppervlakte groen voor Slotervaart-Zuid verminderd, extra aandacht te geven aan de belevings- en gebruikswaarde van het groen: A.2.1. inplannen en ontwikkelen van meer sport en spelelementen, A.2.2. creëren van een aantal stiltegebieden, bijvoorbeeld behoud van Huis te Vraag¹ en Hof van Acta, A.2.3. opnemen van mogelijkheid voor publieke moes- en kruidentuinen en botanische tuinen en A.2.4. stellen van habitat- en biodiversiteitsdoelen.

A.3. Tenslotte vragen we om te onderzoeken of er meer druk gaat ontstaan op de voorzieningen van het Delflandplein, Sierplein en Staalmanplein, die op dit moment alle drie worden gerenoveerd, en dan met name of, door de hogere toekomstige bezoekersaantallen, er meer plek en faciliteiten moeten worden gereserveerd voor ontmoeting en buurtevenementen (voorstellingen, braderie, kunstmarkt)

B. De hoofdgroenstructuur en biodiversiteitsdoelen

"De Hoofdgroenstructuur omvat de minimaal benodigde hoeveelheid groen die Amsterdam wil borgen, bestaande uit gebieden die waardevol zijn voor de stad en de metropool. Die gebieden vervullen een onmisbare functie, niet alleen voor de verbetering van het leefklimaat, de luchtkwaliteit en de waterhuishouding, maar ook voor de biodiversiteit, groene recreatie en de voedselproductie" ²

De Groenvisie van Amsterdam en de voorgestelde Structuurvisie stellen een hoofdgroenstructuur voor als minimaal benodigd groen. Tegelijkertijd is het volgens de toekomstige Omgevingswet vooral aan de lokale stakeholders om de definitie en invulling van die structuur vast te stellen, zeker te stellen en uit te breiden.

Aangezien het hier om een minimale definitie gaat, hebben de betrokkenen, gezien het enorme biodiversiteitsprobleem en de sleutelrol van de stedelijke omgeving hierin, een morele plicht om bij belangrijke ruimtebeslissingen te kijken hoe er ook maximaal of in ieder geval optimaal kan worden geïnvesteerd in biodiversiteit. Dat lijkt niet de insteek te zijn van de conceptnota Schinkelkwartier. Er is alleen gekeken of er rode lijst soorten in het

¹ <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/01/03/een-woeste-graftuin-vol-met-leven-a3985397>

²

<https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/organisatie/ruimte-economie/ruimte-duurzaamheid/hoofdgroenstructuur/>

betreffende plangebied voorkomen. Dit terwijl de hoofdgroenstructuur het gebied voor driekwart omsingeld. Niet verbazingwekkend is er op dit moment een grote natuurrijkdom waarvoor in de nieuwe plannen ook een plek gezocht kan worden. Markant voor het gebied is bijvoorbeeld de IJsvogel, maar ook de Bosuil, Ransuil en de Buizerd. Verder is er de typische veenweidevegetatie, zoals de Dotterbloem en de Gevlekte Rietorchis en de aquatische soortenrijkdom behorende bij de poldersloten, zoals Stekelbaars, Rietvoorn, Libellen, etc. Ook zijn er vele vleermuispopulaties. We vragen ons af: Is er een *1000 soortenwijk* te creëren? (n.a.v.: Wild Amsterdam, Een Deltaplan Biodiversiteitsherstel voor een natuurrijk Amsterdam 2020 - 2025).

B.1. Wij pleiten voor een studie, i.s.m. met (lokale afdelingen van) natuurclubs en sportvissers, om geschikte habitats vast te stellen en voor te stellen die aansluiten op de hoofdgroenstructuur, door B.1.1. waar mogelijk ecologische functies te integreren met ander ruimtegebruik (water, slootkanten, wadi's, recreatief groen, dakgroen), B.1.2. corridors te plannen tussen soortgelijke habitats, met name zachte-slootoever habitat (corridor Oeverlanden-Sloterplas via Christoffel Plantijnpad en Spoordijk), en B.1.3. om te kijken hoe bewoners en andere ruimtegebruikers betrokken kunnen worden bij de ontwikkeling en beheer ervan, juist om bovenop het gemeentebestuur, de lat voor biodiversiteit hoger te leggen dan "minimaal".
B.2. Ook vragen we om ecologie en (ecologische) groendaken als criterium op te nemen in de bouwenvelopen.

C. Buurtnetwerken, zelfbeheer en multifunctioneel bestemmen

Het voorzieningengehalte is volgens de normen in het plan opgenomen. Er wordt ook opgemerkt dat de verbinding van de nieuwe wijk met de oude wijken belangrijk wordt geacht. Inderdaad zal een deel van de bevolking van de oude wijken gebruik blijven maken van het (resterende) groen van het plangebied en misschien ook van nieuwe andere voorzieningen, en tevens zullen nieuwe bewoners en werkenden naar de oude wijken gaan, met name het Delflandplein, wat het dichtstbijzijnde winkelcentrum is.

Er wordt echter nog niet concreet gemaakt hoe die (sociale) verbinding tot stand moet komen. In tegenstelling tot wat er in de presentatie van de Conceptnota is gezegd is er nog niet met de gebiedsmakelaar gesproken van de Delflandpleinbuurt, en ook niet met buurtorganisaties.

De ondergetekenden, buurtorganisaties en bewoners van Slotervaart-Zuid, kunnen en willen een rol spelen in de aanloop van de bouw van de nieuwe wijk, om alvast mede vorm te geven aan de sociale en ecologische infrastructuur. Door deze placemaking kunnen nieuwe bewoners en ruimtegebruikers kunnen beter "landen" in hun nieuwe omgeving en profiteren van bestaande kennis en sociale netwerken. De Stadsdeelcommissie Nieuw-West heeft ook recentelijk gevraagd om dit uit te werken in het plan in haar advies aan B&W.

De komende tientallen jaren worden zeer uitdagend wat betreft grote maatschappelijke vraagstukken als klimaatverandering, energietransitie en het circulair maken van grondstofstromen. Een plan die vorm geeft aan de leefomgeving voor de komende 50 jaar moet genoeg flexibiliteit en plaats bieden aan burgers en lokale bedrijven om hier een rol in te spelen. Het plan voorziet in een experimentele bedrijfszone in het westen van het gebied.

Echter ook in de andere deelgebieden en met name in de woonwijken moet die handelingsruimte gepland worden. Burgers eisen die ruimte ook steeds meer op. Zij willen niet slechts passieve consumenten zijn maar actief bijdragen aan de oplossingen van de genoemde problemen. Dit wordt wel de coöperatieve samenleving genoemd. Burgers richten platforms op om verantwoord te consumeren, om zelf voedsel of energie te produceren of aan natuur- of waterbeheer te doen. De Gemeente Amsterdam ontwikkelt hier beleid voor (commoning, buurtplatforms, donuteconomie, vrije ruimte, buurtrechten). In de toekomst zal het traditionele buurtcentrum geflankeerd worden door meer zelfbeheer. De gemeentelijke kaders hiervoor zouden dus richtinggevend moeten zijn voor stadsplanning. Voordeel is dat het hele plangebied onder de Crisis- en Herstelwet valt. Moeilijke zaken als dubbelbestemmingen kunnen hiermee makkelijker worden gerealiseerd. Het Advies van de stadsdeelcommissie vraagt het projectteam om uit te zoeken of deze dubbelfuncties gerealiseerd kunnen worden in de parkwal, als dakpark of op de wadi en tegen de spoordijk. Ook vraagt de Stadsdeelcommissie in haar gebiedsplan of er een plek kan terugkomen voor Coöperatie de Kaskantine. Tevens zou de GreenTribe en het Hof van Acta een rol kunnen spelen in natuurbeheer- en educatie in het gebied. Activiteiten die nu in het gebied worden gedaan zijn: fruit en kruidentuin, telen van (botanische) planten en een ruilsysteem voor zaaigoed en zaailingen, een buurtbibliotheek, voedseloverschot en afschot verwerken en lokaal distribueren, kennisnetwerken en trainingen voor natuurbeheer, een lokaal duurzaamheidsfonds, discussieavonden, duurzame teambuilding, nestkasten, insectenhoeven en bijenhoeven beheren, ecologisch grasveldbeheer, een voedselbos, reparatieplekken voor fietsen en repaircafés, buurt houtwerkplaats, etc, etc.

C.1. We pleiten ervoor dat in ieder deelplan bepaalde stukken openbare grond gereserveerd moeten worden voor een dubbelbestemming waar bewoners en lokale bedrijven een maatschappelijke rol kunnen vervullen. Dit betekent dat er door bewoners en lokale bedrijven activiteiten voor het maatschappelijk nut kunnen worden gerealiseerd, al dan niet in zelfbeheer, met behoud van de oorspronkelijk geplande functie. Dit kan in samenwerking met de buurtorganisaties, in het bijzonder de Kaskantine, Hof van Acta en de GreenTribe, de komende 5 jaar worden verkend in nader te definiëren placemakingactiviteiten voor toekomstige maatschappelijke projecten in zelfbeheer in het gebied en we vragen hiermee direct te beginnen om geen waardevolle tijd te verliezen.

C.2. We vragen of het projectteam, in navolging van het Advies van de Stadsdeelcommissie Nieuw-West, de mogelijkheid kan onderzoeken van het aanleggen van een dakpark, ism ondergetekenden, waarmee verschillende functies die worden gezocht in het gebied en waarvoor er beperkte ruimte is, te combineren, zoals een fietsparkeerplek bij ov haltes, buurtontmoetingsplek en ecologisch groene ruimte

C.3. Tenslotte vragen we te onderzoeken of er een dubbelfunctie groen-tiny houseplek kan worden gerealiseerd voor buurtgroenbeheerders.

Samenvattend is onze zienswijze:

1. als Slotervaart-Zuid voor de berekening van de groen-norm bij het projectgebied wordt geteld, die norm niet gehaald wordt

2. dat daarom als compensatie op zijn minst de toegang voor slotervaart-zuid naar de resterende groene zones van het nieuwe gebied meer aandacht in het plan behoeven (aantrekkelijke noord-zuid routes)
3. dat de groene zones daarom ook zeer hoog in belevingswaarde en natuurwaarde moeten gaan scoren
4. dat biodiversiteit een belangrijk integraal thema moet worden in het plan, ook vanwege de hoge natuurwaardes van het huidige projectgebied en de omliggende (hoofdgroenstructuur) gebieden (habitat en biodiversiteitsdoelen, plannen van goede ecologische corridors)
5. dat die natuurwaardes zelfs in het gekozen inbreidingsmodel met vrij eenvoudige en budgetneutrale maatregelen voor een deel zijn te redden
6. dat er door dubbelbestemmen en multifunctioneel gebruik win-win situaties kunnen worden gecreëerd voor het exploiteren van groen en voor natuurbeheer
7. dat er bestaande buurtnetwerken zijn die hier al kennis van hebben en hierin investeren
8. dat deze buurtorganisaties ook een belangrijke rol kunnen spelen in de toekomstige exploitatie van groene zones en in het betrekken van de huidige en toekomstige bewoners en bedrijven bij groen en natuurbeheer om die multifunctionaliteit beter uit te baten dan nu in het plan is beschreven
9. dat zij daarom direct moeten worden betrokken bij placemakingsactiviteiten en natuuronderzoek om die toegevoegde waarde in de toekomst te kunnen leveren.
10. dat er in de nota twee dossiers worden bijgevoegd die worden opgesteld met participatie van maatschappelijke organisaties: 1. natuuronderzoek (welke natuur is er en wat proberen we te behouden of zou er ontwikkeld kunnen worden?) 2. onderzoek naar maximalisatie van multifunctionaliteit van ruimte (wat voor beheers-, financierings- en exploitatiemodellen zijn er mogelijk voor multifunctioneel gebruik en in hoeverre past dat binnen de regels of kunnen de regels daarvoor aangepast worden?)